

Gönderme Tarihi: 28.04.2018

Kabul Tarihi: 02.06.2018

*Bu bir araştırma makalesidir.

Açık ve uzaktan öğrenme ortamlarında esneklik*

Öğr. Gör. Emel GÜLER^a^a Anadolu Üniversitesi, Açıköğretim Fakültesi

Özet

Uzaktan eğitim bir iletişim sürecidir ve bu süreçte temel olan, öğretme değil, öğrenmedir. Dolayısıyla öğrenme etkinlikleri, aslında yaşamın kendisidir. Alanyazında uzaktan eğitim olarak ifade edilen kavram yerine, 2018’li yıllara geldiğimizde, daha kapsamlı ve süreci ifade eden Açık ve Uzaktan Öğrenme olarak kabul görmeye başlamıştır. Açık ve uzaktan öğrenme gelişen teknolojiler ile birlikte çeşitlenmekte ve kullanılan teknolojilerden dolayı farklı dönemlerle adlandırılmaktadır. Mektupla yazışma modeli ile başlayan süreç, çoklu ortam, tele-öğrenme, esnek öğrenme olarak devam etmiş ve son olarak içinde bulunduğumuz dönem “akıllı esnek öğrenme” modeli olarak devam etmektedir. Bu çalışma kapsamında, açık ve uzaktan esnek öğrenme ortamlarının özellikleri ile ilgili bilgilendirme yapıldıktan sonra, Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Sistemi’nin bu çerçevede incelenmesi yapılmaktadır.

Anahtar Sözcükler: Açık ve Uzaktan Öğrenme, Esneklik, Esnek Öğrenme

Abstract

Distance education is a communication process. The basis of the process is learning not teaching. So learning activities are actually life itself. Instead of the concept expressed as distance education in the field of literature, it began to be accepted as Open and Distance Learning, which expresses more comprehensive and process in the years of 2018. Open and distance learning are diversified with developing technologies and due to the technology used, it is named in different periods. The process that started with the letter correspondence model continued as multimedia, tele-learning, flexible learning, and lastly the period we are in as "intelligent flexible learning" model. In this study, after informing about the features of open and distance flexible learning environments, Anadolu University Open Education System is examined in this context.

Keywords: Open and Distance Learning, Flexibility, Flexible Learning

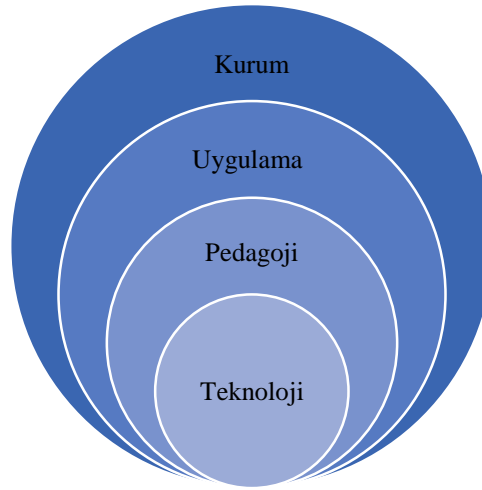
Giriş

Esnek öğrenme terimi, 1970'lerde Amerika Birleşik Devletleri'nde ortaya çıkmış, 1980'lerde Britanya'da edebiyat alanında kullanılmaya başlamıştır. 20.yüzyılın sonlarında “esnek” kelimesi daha sık kullanılmaya başlanmış ve kullanımı giderek yaygınlaşmıştır (Bell, Bowden ve Trott, 1997; Nunan, 1999'dan akt: Li ve Wrong, 2018). 21.yüzyılda ise, açık ve uzaktan öğrenme alanında, bilgi ve iletişim teknolojinin hızlı gelişimine bağlı olarak, esnek öğrenme teriminin kullanımı artmıştır.

Öğrenme ortamlarında, esnek ve öğrenme merkezli içerik sunulması bireylerin farklı ihtiyaçlarına odaklanmayı sağlamaktadır. Esnek öğrenme, genel olarak öğrenenlere kendi öğrenmeleri için daha fazla sorumluluk alma ile öğrenme ve bireysel ihtiyaçlarını karşılamayı yakalama fırsatı vermektedir (Ayer ve Smith, 1998). Çalışma kapsamında, esnek öğrenme kavramı açık ve uzaktan öğrenme ile birlikte ele alınacak ve açık ve uzaktan esnek öğrenme olarak adlandırılacaktır.

Açık ve Uzaktan Esnek Öğrenme

Alanyazın incelendiğinde açık öğrenme, uzaktan öğrenme, esnek öğrenme vb kavramları birbiriyle ilişlili olup; birbirinin yerine kullanılabilir (Ayer ve Smith, 1998; Kirkpatrick, 1997). Esnek öğrenme çerçevesi farklı araştırmalar tarafından değişik biçimlerde tanımlanmıştır. Demetriadis ve Pombortsis'e (2007) göre, esnek öğrenme, öğrenenlerin, kendi özel ihtiyaçları ve tercihlerine göre öğrenme deneyimini kişiselleştirmek için çeşitli seçeneklerin sunulduğu öğrenmeyi ifade eder. Collis ve Moonen (2002), esnekliğin ders kaynaklarında, öğrenme aktivitelerinin çeşitlerinde, öğrenmeyi destekleyen teknolojide vb birçok ortamda olabileceğini ifade ederek; esnek öğrenmeyi teknoloji, pedagoji, uygulama ve kurum olmak üzere dört temel bileşenle açıklamaktadır (Şekil 1). *Teknoloji*, bilgi ve iletişim teknolojilerini ifade ederken, öğrenme ortamlarında kullanılan teknolojiler bu kapsamda ele alınmaktadır. Öğrenme ortamlarında farklı teknolojiler kullanılarak esneklik sağlanabilir bu nedenle teknoloji bu bileşenlerin çekirdeği konumunda yer almalıdır. *Pedagoji* bileşeni, öğretme/öğrenme süreçlerinin nasıl gerçekleşeceğine odaklanırken; *uygulama* bileşeni teknoloji ve pedagoji bileşenlerinin pratikte kullanılan uygulamaları içermektedir. Esnek öğrenmeyi etkileyen tüm bileşenlerin tümü *kurum* kategorisi altında yer almaktadır.

Şekil 1. Esnek Öğrenme Çerçevesi (Collis ve Moonen, 2002)

Casey ve Wilson (2005), Collis ve Moonen'in oluşturduğu esnek öğrenme çerçevesini temel alarak beş boyut içeren bir model geliştirmişlerdir (Tablo 1). Esnek öğrenme, öğrenme sürecinde teknolojinin kullanımı olarak ifade etmek yerine, teknolojinin esnek öğrenmenin önemli bir etkeni olduğu daha uygun bir ifadedir (Casey ve Wilson, 2005).

Tablo 1

Esnekliğin Boyutları (Casey ve Wilson, 2005)

Zaman	İçerik	Giriş Koşulları	Öğrenme Yaklaşımı ve Kaynakları	Lojistik ve Dağıtım
1. Kursu başlama ve bitirme 2. Ödevler ve ders içinde etkileşimde bulunma 3. Çalışma hızı 4. Değerlendirme zamanı	5. Ders konuları 6. Dersin farklı bölümleri 7. Kurs oryantasyonu (teorik, uygulama) 8. Temel öğrenme materyalleri 9 Değerlendirme standartları ve bitirme koşulları	10. Katılım koşulları	11. Öğrenmenin sosyal boyutları (yüz yüze; grup; bireysel) 12. Derste kullanılacak lisan, dil 13. Öğrenme kaynakları (kütüphane, web, ders yürütücüsü, öğrenen) 14. Öğretim organizasyonu (ödevler, izleme)	15. Eğitimci ve diğer öğrencilerle iletişimin gerçekleştiği yer ve zaman 16. Destek almak ve iletişim kurmak için yöntemler, teknoloji 17. Yardım türleri, gereken teknolojiler 18. Yer, dersin farklı bölümlerine katılmak için gereken teknoloji 19. Ders bilgileri, içerik, iletişim için dağıtım kanalları

Başarılı bir esnek öğrenme sistemi, öğrenmenin aktif olarak desteklendiği bir ortam sunmak için sistematik bir planlama, tasarım, geliştirme, değerlendirme ve uygulama sürecini içerir. Bundan dolayı Khan (2003), esnek öğrenmenin sadece öğrenenler için değil, sistemdeki tüm paydaş grupları için anlamlı olması gerektiğini belirtmektedir. Örneğin, kolay erişilebilirlik, iyi tasarlanmış içerik, öğrenen merkezlilik, uygun ücretler gibi unsurlar esnek öğrenme sisteminin öğrenen açısından anlamlı olduğunu ifade eder. Öğrenenlerin dersin amaç ve hedeflerini karşılamada yüksek katılım ve başarı sergilemesi de ders yürütücüleri için esnek öğrenmeyi anlamlı kılar. Benzer biçimde sunulan destek hizmetlerinin faydalı bir şekilde kullanılması da destek personelinin mutlu eder (Khan, 2003; Morrison ve Khan, 2003). Khan (2007), kurumsal, yönetim, teknolojik, pedagojik, etik, arayüz, kaynak ve değerlendirme boyutlarını içeren esnek öğrenme çerçevesi geliştirmiştir. Bu çalışma, Khan'ın esnek öğrenme çerçevesi kapsamında gerçekleştirilecektir.

Şekil 2. Esnek öğrenme için bir çerçeve (Khan, 2007).

Çerçevede yer alan kategoriler şu şekilde açıklanmaktadır:

Kurumsal kategori: e-Öğrenme ile ilgili idari işler, akademik işler ve öğrenci hizmetleri konularıyla ilgilidir.

e-Öğrenmenin *yönetimi*: Öğrenme ortamının ve bilgi dağılımının sürdürülmesi anlamına gelir.

Teknolojik kategori: Altyapı planlaması, donanım ve yazılım gibi e-öğrenme ortamlarında teknoloji altyapısı sorunlarını inceler.

Pedagojik kategori: Öğrenme stratejileri, amaç ve hedefleri, ortam tasarımı gibi öğretme ve öğrenme süreçleri ile ilgili konular.

Etik kategorisi: e-Öğrenmenin etik hususları, sosyal ve siyasal etkiler, kültürel çeşitlilik, önyargı, coğrafi çeşitlilik, öğrenen çeşitliliği, dijital bölünme, görgü kuralları ve yasal konular ile ilgilidir.

Arayüz tasarım kategorileri: Esnek öğrenmenin genel görünüm ve kullanımıyla ilgili, sayfa ve site tasarımı, içerik tasarımı, gezinme, erişilebilirlik ve kullanılabilirlik testlerini kapsar.

Kaynak kategorisi: anlamlı öğrenmenin teşvik edilmesi için gerekli çevrimiçi destek ve kaynakları inceler.

Değerlendirme kategorisi: Öğrenmenin ve öğrenenlerin değerlendirilmesi ile birlikte öğretim ve öğrenme ortamının değerlendirilmesini içerir.

Çerçevede yer alan her ana kategori Tablo 2’de gösterilen farklı alt kategorilere de ayrılmaktadır.

Tablo 2 <i>Esnek Öğrenme Çerçevesinin Ana ve Alt Kategorileri (Khan, 2007)</i>	
PEDAGOJİK <ul style="list-style-type: none"> ● Amaçlar/Hedefler ● İçerik ● Tasarım Yaklaşımı ● Organizasyon ● Yöntem ve Stratejiler ● Ortam 	YÖNETİM <ul style="list-style-type: none"> ● Öğrenme ortamının yönetimi ● Bilginin dağıtımı
TEKNOLOJİK <ul style="list-style-type: none"> ● Altyapı Planlaması ● Donanım ● Yazılım 	KAYNAK <ul style="list-style-type: none"> ● Çevrimiçi destek ● Kaynaklar
ARAYÜZ <ul style="list-style-type: none"> ● Sayfa ve site tasarımı ● İçerik tasarımı ● Aradığını bulma ● Kullanılabilirliğin sınanması 	ETİK <ul style="list-style-type: none"> ● Sosyal ve kültürel çeşitlilik ● Coğrafi çeşitlilik ● Öğrenci çeşitliliği ● Bilgiye erişilebilirlik ● Görgü kuralları ● Hukuki konular
DEĞERLENDİRME <ul style="list-style-type: none"> ● Öğrenenlerin değerlendirilmesi ● Eğitimin ve öğrenme ortamının değerlendirilmesi 	KURUMSAL <ul style="list-style-type: none"> ● İdari işler ● Eğitim konuları ● Öğrenen hizmetleri

Bu çalışma kapsamında Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Sistemi, Khan (2007)'ın esnek öğrenme çerçevesinde yer alan *kurumsal, yönetim, teknolojik, pedagojik, etik, arayüz, kaynak ve değerlendirme* boyutları bağlamında incelenmiştir.

Açık ve Uzaktan Esnek Öğrenme Boyutları Bağlamında Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Sisteminin İncelenmesi

Türk yükseköğretim sisteminde 1982 yılında kurulan Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Sistemi (AÖS), yaklaşık 1 milyon 400 bin öğrencisi ve 2 milyon 820 bin mezununa açıköğretim sistemiyle yükseköğrenim sağlamaktadır. Tablo 3’de Mart 2018 dönemine ait öğrenci sayıları gösterilmektedir. Merkezî Açıköğretim ve Uzaktan Öğretim Sistemindeki herhangi bir programa ilk kez kaydolanlar ile güz/bahar dönemlerinde alacağı dersi bulunmayanlar da dâhil olmak üzere kaydını yenileyen öğrenci “Aktif Öğrenci”, kaydını yenilemeyen öğrenci ise “Pasif Öğrenci” kabul edilir.

Dünyanın mega üniversiteleri arasında yer alan Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Sistemi, sahip olduğu teknik alt yapı, kalite düzeyi yüksek ve verimli çalışabilen üretken insan kaynağı ile kendini sürekli yenilemekte, birçok ilkleri ve yenilikleri uygulamaya koymaktadır (AÖS, 2018a). Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Sistemi’nde 2018 yılı itibariyle toplam 19 lisans, 39 önlisans programıyla eğitim yapılmaktadır. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, Azerbaycan, Kosova, Makedonya, Bulgaristan, Bosna Hersek, Kuzey Amerika, Suudi Arabistan ve çeşitli Batı Avrupa ülkelerinde yaşayan Türk vatandaşlarına eğitim hizmeti verilmektedir.

Tablo 3

Açıköğretim Sistemiyle Eğitim Veren Fakültelerdeki Öğrenci Sayıları, Mart Ayı (Anadolu Üniversitesi, 2018)

	Aktif		Toplam	Pasif-Aktif		Toplam
	Kadın	Erkek		Kadın	Erkek	
İktisat Fakültesi	64528	152374	216902	224536	297166	521702
İşletme Fakültesi	50832	144826	195658	229386	339252	568638
Açıköğretim Fakültesi	273667	238237	511904	644873	523925	1168798
TOPLAM	389027	535437	92464	1098795	1160343	2259138

Bu bölümde Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Sistemi yapısı ve faaliyetleri Khan (2007)'in esnek öğrenme çerçevesi açısından, teknolojik, kaynak, etik ve kurumsal kategoriler bağlamında incelenmiştir.

Kurumsal açıdan: Açık ve uzaktan esnek öğrenmede kurumsal boyutta, idari işler, eğitim konular vb konular yer almaktadır.

Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi (AÖF) 1982-1983 öğretim yılında yüksek eğitimde fırsat eşitliği ilkesiyle ve Açıköğretim Sistemiyle eğitim veren ilk fakülte olarak hizmete başlamıştır. Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi, 1993 yılında 496 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile günün eğitim gereksinimlerine göre yeniden yapılandırılarak, fakültedeki İktisat ve İşletme programları, dört yıllık İşletme ve İktisat Fakültelerine dönüştürülmüştür (AÖF, 2017). 2017-2018 öğretim yılındaki Açıköğretim, İktisat ve İşletme Fakültelerindeki programlar aşağıdaki tablolarda belirtilmiştir (AÖF, 2018).

Tablo 4					
<i>Açıköğretim Fakültesi Lisans ve Önlisans Programları</i>					
Lisans	Önlisans				
Felsefe	Acil Durum ve Afet Yönetimi **	Adalet	Aşçılık	Bankacılık ve Sigortacılık	Büro Yönetimi ve Yönetici Asistanlığı
Sağlık Yönetimi	Coğrafi Bilgi Sistemleri *	Çağrı Merkezi Hizmetleri	Çocuk Gelişimi	Dış Ticaret	Elektrik Enerjisi Üretim, İletim ve Dağıtım
Sosyoloji	Emlak ve Emlak Yönetimi	Engelli Bakımı ve Rehabilitasyon **	Ev İdaresi	Fotoğrafçılık ve Kameramanlık	Halkla İlişkiler ve Tanıtım
Türk Dili ve Edebiyatı	İlahiyat (Arapça) **	İlahiyat	İnsan Kaynakları Yönetimi	İşletme Yönetimi	Kültürel Miras ve Turizm
Halkla İlişkiler ve Reklamcılık	Laborant ve Veteriner Sağlık	Lojistik	Marka İletişimi	Medya ve İletişim	Menkul Kıymetler ve Sermaye Piyasası
Sosyal Hizmet	Muhasebe ve Vergi Uygulamaları	Özel Güvenlik ve Koruma	Perakende Satış ve Mağaza Yönetimi	Radyo ve Televizyon Programcılığı	Sağlık Kurumları İşletmeciliği
Tarih	Sosyal Hizmetler	Spor Yönetimi	Tarım	Tıbbi Dokümantasyon ve Sekreterlik	Turizm ve Otel İşletmeciliği
Yönetim Bilişim Sistemleri	Turizm ve Seyahat Hizmetleri	Yaşlı Bakımı	Yerel Yönetimler	Web Tasarımı ve Kodlama *	

* Programlar, 2016-2017 öğretim yılında açılmıştır.
 ** Programlar, 2017-2018 öğretim yılında açılmıştır. İlahiyat (Arapça) programının öğretim dili, Arapçadır.

Tablo 5

İktisat Fakültesi Lisans Programları

Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri	İktisat	Kamu Yönetimi	Maliye	Uluslararası İlişkiler (İngilizce) *	Uluslararası İlişkiler
* Program, 2017-2018 öğretim yılında açılmıştır. Öğretim dili, İngilizcedir.					

Tablo 6

İşletme Fakültesi Lisans Programları

Havacılık Yönetimi *	İşletme (İngilizce) **	İşletme	Konaklama İşletmeciliği	Uluslararası Ticaret Ve Lojistik Yönetimi *	
* Programlar, 2015-2016 öğretim yılında açılmıştır.					
** Program, 2017-2018 öğretim yılında açılmıştır. Öğretim dili, İngilizcedir.					

İktisat ve İşletme Fakültelerinde Açıköğretim sistemine ek olarak akademik danışmanlık ve yüz yüze eğitim yapılmaktadır. Yüz yüze öğretim hizmetleri kapsamında, öğrenenler bazı dersleri buldukları şehirlerdeki merkezlerde, ücretsiz olarak girebilmektedir. Katılımın zorunlu olmadığı derslerde öğrenenler, öğrenen kimlik kartları ile derslere girme imkanına sahiptir.

Açıköğretim Sistemi'nde Türkiye programlarının yanı sıra eğitimde fırsat eşitliği ilkesi doğrultusunda farklı ülkelerde de hizmet sunulmaktadır. Öncelikle Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ve Batı Avrupa ülkelerinde sunulan eğitim ve öğretim hizmetleri, 2009-2010 yılından itibaren Azerbaycan vatandaşlarına ulaştırılmaya başlanmıştır. 2012-2013 öğretim yılından itibaren Kosova, Makedonya ve Bulgaristan, 2015-2016 öğretim yılından itibaren Bosna Hersek ve Arnavutluk, 2016-2017 öğretim yılından itibaren Kuzey Amerika ve 2017-2018 öğretim yılından itibaren de Suudi Arabistan programları açılmıştır (AÖF, 2018b).

Anadolu Üniversitesi Açıköğretim sisteminde Açıköğretim, İktisat ve İşletme Fakültelerinin önlisans ve lisan programlarına kayıt türleri ve koşulları şu şekildedir (AÖF, 2018c):

- En az lise veya dengi okul mezunu olacak/olan adaylar için **Yeni Kayıt**:
 - Anadolu Üniversitesinin Merkezi Açıköğretim Sistemine göre öğretim yapan Açıköğretim, İktisat ve İşletme Fakültelerinin programlarına Ölçme,

- Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM) tarafından yapılan Yükseköğretim Kurumları Sınavı (YKS) ile öğrenci kabul edilmektedir.
- Önlisans programlarını tercih edebilmek için ilgili Temel Yeterlilik Testi (TYT) puan türünde en az 150 puan almak gerekmektedir.
 - Lisans programlarını tercih edebilmek için ilgili Alan Yeterlilik Testi (AYT) puan türünde en az 180 puan almak gerekmektedir.
 - Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sisteminin (ÖSYS) tercih işlemlerinde kontenjan dâhilinde bir önlisans veya lisans programına yerleştirilenler kayıt hakkı kazanmaktadırlar.
- Meslek Yüksekokulları ve Açıköğretim Fakültesinin önlisans programlarından mezun olacak/olan adaylar için **Dikey Geçiş:**
 - "Meslek Yüksekokulları ve Açıköğretim Ön Lisans Programları Mezunlarının Lisans Öğrenimine Devamları Hakkında Yönetmelik" esaslarına göre Meslek Yüksekokulları ve Açıköğretim Fakültesi önlisans programı mezunlarından lisans öğrenimine devam etmek isteyenler dikey geçişle kayıt yaptırabilmektedirler.
 - Öğrenenler, Açıköğretim, İktisat ve İşletme Fakültelerine dikey geçiş yapmak istiyorlarsa Dikey Geçiş Sınavına (DGS) girmek zorundadırlar.
 - Örgün öğretimde öğrenci olup açıköğretim sistemiyle öğrenimine devam etmek isteyen öğrenciler için **Yatay Geçiş:**
 - Yükseköğretim kurumlarında önlisans ve lisans düzeyindeki programlar arasında geçiş, Çift Ana Dal, Yan Dal ile Kurumlar Arası Kredi Transferi Yapılması Esaslarına İlişkin Yönetmelik kapsamında açıköğretim sistemine göre öğretim yapan Açıköğretim, İktisat ve İşletme Fakültelerindeki önlisans ve lisans programlarına yatay geçiş yapabilirler.
 - Herhangi bir yükseköğretim programından mezun olanlar ile halen öğrenim gören öğrenciler (Açıköğretim sistemine kayıt olanlar hariç) için **İkinci Üniversite:**
 - İkinci Üniversite Programları ile kariyerinde yükselmek, merak ettiği bölümde okumak isteyenler için bir fırsat sunulmaktadır.
 - İkinci üniversite kapsamında okumak isteyen öğrenenlere herhangi bir sınava girmesine gerek olmadan bir bölüm okuma fırsatı verilmektedir. Ancak programlara kayıt olmak için belirli koşullar bulunmaktadır.

- Herhangi bir yükseköğretim kurumunun ön lisans programından mezun olan veya okuyan öğrenciler açıköğretim sistemine göre öğretim yapan Açıköğretim Fakültesinin ön lisans programlarından birine okumakta veya mezun oldukları alanlarda olmamak kaydıyla, sınava girmeden ve örgün/uzaktan öğretimdeki kayıtlarını sildirmeden doğrudan Anadolu Üniversitesine başvurmak suretiyle kayıt yaptırabilirler.
- Lisans eğitimi alanlar lisans veya önlisans programlarına, önlisans eğitimi alanlar önlisans programlarına sınavsız İkinci Üniversite kapsamında başvurabilirler.

Açıköğretim Sistemi kapsamında Türkiye’de 81 ilde ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Lefkoşa’da olmak üzere 105 AÖF bürosu ve Merkez Büro, öğrenen hizmetlerini yürütmektedir. Öğrenenler, öğrenci belgesi, öğrenci kimlik kartı, kitap dağıtımı, kayıt sildirme, başarı belgesi ve diploma alma gibi işlemler için bürolardan hizmet alabilmektedir. Sınav zamanlarında ise bürolar, hafta sonu çalışarak öğrenenlere destek vermeye devam etmektedirler (AÖF Öğrenci Kılavuzu, 2017).

Öğrenenler, Açıköğretim Sistemi programlarına kayıt işlemleri 2015-2016 öğretim yılından itibaren kredi kartıyla da yapılmaya başlanmıştır. Bu hizmet ile öğrenenler diledikleri yerden kayıtlarını gerçekleştirme imkanına sahip olmuşlardır. Açıköğretim sisteminde 2017-2018 öğretim yılı güz döneminden itibaren ders seçimi (yeni kayıtlar hariç) öğrenenler tarafından yapılmaktadır. Bu sayede öğrenen istediği sayıda ve istediği dersi alma imkanı bulabilmektedir (Kayıt Yenileme Kılavuzu, 2017). Öğrenen böylece kendi hızında öğrenmesine yön verebilmektedir. Ancak, 2547 sayılı Kanuna, 26 Kasım 2014 tarih ve 29187 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 6569 sayılı Kanunla eklenen geçici 67. madde gereğince “Öğrenciler, bir yıl süreli yabancı dil hazırlık sınıfı hariç, kayıt olduğu programa ilişkin derslerin verildiği dönemden başlamak üzere, her dönem için kayıt yaptırıp yaptırmadığına bakılmaksızın öğrenim süresi iki yıl olan önlisans programlarını azami dört yıl, öğrenim süresi dört yıl olan lisans programlarını azami yedi yıl içinde tamamlamak zorundadır”. Bu nedenle sisteme kayıtlı öğrenenler her ne kadar esnek ve bireysel öğrenme imkanına sahip olsa da kanunlar gereği bu esneklik sınırlandırılabilir.

Öğrenenler, belirli (Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi I – II, Türk Dili I – II, Yabancı Dil I – II) ders/derslerini bir yükseköğretim programında alıp başarmış ya da bir yükseköğretim programından mezun iseler ders transferi ve muafiyet başvurusunda bulunabilirler. Bu dersler

dışındaki ders transferi ve/veya muafiyet talepleri dikkate alınmaz. Ayrıca uygulama dersleri için muafiyet yapılmamaktadır (AÖF Öğrenci Kılavuzu, 2017).

Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Sistemi kapsamında öğrenenlere birçok bölüm ve programda okuma fırsatı sunulmaktadır. Öğrenenler ders içeriklerine diledikleri yer ve zamandan, masaüstü bilgisayarlarından veya mobil cihazlarından erişim imkanına sahiptirler. Ayrıca öğrenenlerin kayıtlı oldukları programa ait basılı ders kitapları, kayıt sırasında ve sonrasında öğrenenlere bürolardan verilmektedir. Yeni kayıt yaptıran veya bir üst döneme kayıt yenileten öğrenenlere verilen ders kitaplarının dijital versiyonu (PDF) da öğrenenlere, öğrenme yönetim sistemi (Anadolum eKampüs) üzerinden sunulmaktadır.

1998 yılından itibaren yeniden yapılandırılan akademik programlar ile Açıköğretim Sistemi'ne öğrenci alımında kontenjan sınırı kaldırılmasına rağmen, 2014 yılından itibaren tekrar bölümlere kontenjan sınırı getirilmiştir. Öğrenenlerin açıköğretim programlarına giriş ve kaydı için merkezi bir sınava girmeleri gerekmektedir ve belirli bir taban puan sınırını geçmiş olmaları gerekmektedir.

Kurumlardaki öğrenci sayılarındaki hızlı artış, bu artışta özel sunum biçimlerinin payının yüksekliği ve devlet üniversitelerinin özerkliklerinin genişletilmesi gibi gelişmeler, tüm ülkelerde yükseköğretimde “Kalite Güvencesi” sorununu gündeme getirmiştir. Uluslararası öğrenci hareketliliği, sınır ötesi üniversiteler ve küreselleşen ekonomide hizmetlerin serbest dolaşımı nedeniyle, yükseköğretimde “kalite güvencesi” sadece ulusal değil, uluslararası bir boyut kazanmış, diplomaların tanınması ve akreditasyon konuları önemli gündem maddeleri haline gelmiştir (YÖK, 2007). Anadolu Açıköğretim Sistemi 2015 yılında, Pearson-Edexcel kurumu tarafından, yönetim ve organizasyon, eğitim ve öğrenme ile ölçme ve değerlendirme olmak üzere üç temel alanda kalite denetimine tabi tutularak, 28 önlisans programı akredite edilmiştir (AÖS, 2018a).

Teknolojik açıdan: Açıköğretim Sistemi'nde derslerin sunulduğu ortamlar açısından inceleme yapılmıştır.

Açıköğretim Sistemi'nde içerikler, bir öğrenme yönetim sistemi platformunda sunulmaktadır. Anadolum eKampüs olarak adlandırılan platform, genel olarak Açık ve Uzaktan öğrenme hizmetini bütün bir paket halinde sunan ve modüler bir yapıya sahip olan sistematik bir tasarımıdır. Bu tasarıma modüller eklenebileceği gibi ön görülen modüllerden çıkarma işlemi de yapılabilir. Anadolum eKampüs Sistemi'nin amacı, öğrenme ve iletişim teknolojileri üzerine odaklanarak, etkileşimi üst düzeye çıkarmak ve öğrenen motivasyonunu artırmaktır. e-Kampüs Sistemi, aşağıdaki bileşenlerden oluşmaktadır: Öğrenme Yönetim

Sistemi (ÖYS), Öğrenen Analitiklerinin Takibi, Canlı Ders (e-seminer) Platformu, Mobil uygulama (Anadolum eKampüs, 2018) .

Anadolu Üniversitesi'nin hem Android hem de iOS platformlarında bulunan, ücretsiz mobil uygulaması da Anadolum eKampüs sistemi ile birlikte çalışmaktadır. Öğrenenler sunulan içeriklere masaüstü bilgisayarlarının yanı sıra mobil cihazlarından da ulaşabilmektedirler. Anadolum eKampüs ve mobil uygulamada sunulan içerikler Tablo 7'de verilmiştir. Açıköğretim öğrenenleri için hazırlanan tüm içeriklere masaüstü sürümlerden erişim sağlanabilirken, mobil uygulamada bazı sınırlılıklar bulunmaktadır. Açık ve uzaktan esnek öğrenme çerçevesinde bulunan *etik* boyutunda yer alan bilgiye erişilebilirlik, farklı ortamlardan sistemi kullanan öğrenenler için tam olarak sağlanamadığı ifade edilebilir.

Tablo 7

Açıköğretim Sisteminde öğrencilere sunulan içerikler (Anadolum eKampüs, 2018)

	Anadolum eKampüs *	Mobil Uygulama (Anadolu Mobill)
Ders kitabı (pdf)	+	-
Ünite metni (pdf)	+	+
Sesli kitap (Daisy, mp3)	+	+
Etkileşimli e-Kitap	+	-
Etkileşimli ders	+	-
Ünite özeti (pdf)	+	+
Ünite özet seslendirmesi (mp3)	+	+
Ünite anlatım videosu / Ünite özet videosu	+	+
Canlı ders	+	+
Ünite etkinlikleri (tartışma forumu)	+	-
Sorularla öğrenelim	+	+
Çözümlü sorular	+	+
Yaprak test	+	+
Alıştırmalar	+	+
Deneme sınavları (PDF)	+	+
Deneme sınavları (Çevrimiçi)	+	+
Sınavda çıkmış sorular	+	-

* Anadolum eKampüs'te sunulan tüm ders materyalleri öğrenenlerin öğrenmesine destek amaçlı ve ders kitabı temel alınarak hazırlanmaktadır. Materyallerin tamamı, ders kitabının basım tarihiyle uyumlu olacak şekilde sunulmaktadır.

Etik açıdan: Etik bağlamındaki incelemede, Açıköğretim Sistemi, sosyal ve kültürel çeşitlilik, coğrafi çeşitlilik, öğrenci çeşitliliği, bilgiye erişilebilirlik, görgü kuralları ve hukuki konular ele alınmıştır.

Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Sistemi'nde Mart 2018 itibariyle 2.259.318 kayıtlı (aktif-pasif) öğrenen bulunmaktadır (Anadolu Üniversitesi, 2018). Öğrenen sayısının fazlalığından dolayı, öğrenen profilinin dağılımı da çok fazla çeşitlilik göstermektedir. 2015-2016 öğretim yılı verilerine göre sistemde kayıtlı aktif öğrenenlerin %43'ü kadın, %57'si erkektir. Öğrenenlerin mesleki dağılımları incelendiğinde, en büyük oran bağımsız çalışanlara aittir. Daha sonra sırasıyla, kamu çalışanları, ücretli çalışanlar gelmektedir. Öğrenenlerin yalnızca %13'ü çalışmadığını belirtmiştir (AÖS, 2016). Yaş dağılımları incelendiğinde ise, aktif öğrenenlerin %46'sı 28 yaş ve üzeridir. Öğrenenlerin %25'i 22-24, %20'si 25-27, %9'u ise 18-21 yaş aralığındadır. Sınav engel türüne göre Açıköğretim Sistemine kayıtlı aktif öğrenenlerin 16.158'i erkek, 6.019'u ise kadındır. Sınav engel türüne göre öğrenenlerin dağılımı ise şu şekildedir: %44 ayakları engelli, %43 gözleri engelli, %5 elleri engelli, %4 elleri-ayakları engelli, %2 gözleri-elleri engelli, %1 gözleri-ayakları engelli, %1 gözleri-elleri engelli.

Açıköğretim Sistemi fırsat eşitliği politikası kapsamında, aşağıdaki amaçlar desteklenmekte ve uygulanmaktadır (AÖS, 2018b):

- Öğrenciler ve personele yönelik fırsat eşitliğinin oluşturulmasında geliştirilecek ve uygulanacak politikalar:
 - Fırsat eşitliğini ve iyi ilişkileri sağlamak üzere ırk, cinsiyet, özürlülük, yaş ve inançlara öncelik vermek ve düzenli bir şekilde gözden geçirmek.
- Tüm öğrenciler için erişim eşitliğinin sağlanması:
 - Fırsat eşitliğinin ve çeşitliliğin sağlanmasında tüm ders bilgilerinin açık ya da üstü kapalı ayrımcı bir dilden arındırmak.
 - Uygulanacak kuralları önceden açıklamak ve özürlü öğrencilere yönelik koşulları düzenlemek.
- Müfredat, değerlendirme, destek hizmetleri ve kaynakların sunulduğu eşit erişimin tüm öğrenciler tarafından kullanılması:
 - Çeşitlilik, cinsiyet, ırk, yaş, inanç ya da özürlülük gibi konuların müfredat içinde dikkate alınması müfredatlar arası konular olarak uygun içerikle verilmesini sağlamak.

- Ders içeriği, öğretim stilleri açısından ortaya çıkacak önyargılara karşı öğretim elemanlarını çeşitlilik, içeren yaklaşımları uygulamalarında desteklemek.
- Öğretim görevinde ya da müfredat-destekleme görevinde olan tüm personelin çeşitlilik, tolerans ve fırsat eşitliğini sağlayacak öğretim malzemelerini üretmek.
- Ders malzemelerini ayrımcı ya da herhangi bir alana karşı önyargılı tasarlamamak ve eşitliği yansıtan pozitif ve çeşitli imgeleri içermek.
- Açıköğretim Sisteminde yer alan kapsamlı tüm hizmetlere öğrencilerin eşit erişimini sağlamaktır.

Açıköğretim sistemine kayıtlı engelli öğrenenlerin başvuruda bulunmaları halinde alacağı hizmetlerin bazıları şu şekilde sıralanabilir (AÖF Öğrenci Kılavuzu, 2017):

- Engelli öğrenenlere AÖF büroları tarafından verilen hizmetlerde işlem önceliği tanınmaktadır.
- 05.06.2013 tarih ve 13 sayılı Anadolu Üniversitesi Yönetim Kurulu Kararı gereğince engellilik oranı %40 ve daha fazla olan öğrencilerden Dönem Öğretim Gideri alınmaz.
- Ayakları engelli öğrencilerimiz sınavlara, sınav binalarının erişimi kolay genellikle giriş katındaki salonlarda alınmaktadır.
- Görme engelli öğrencilerimize sınavlarda okuyucu ve işaretleyici desteği verilmektedir. Öğrencilerimiz bazı sorulardan muaf tutulmaktadır.
- Görme engeli olup büyük puntolu soru kitapçıklarını okuyabilecek durumda olan öğrencilerimiz raporları ile AÖF bürosuna başvurmaları halinde sınava büyük puntolu kitapçık ile alınır.
- Ellerini kullanamayan öğrencilerimize sınavda cevap kağıdını işaretleyecek görevli verilmektedir.

Kaynak açısından: Kaynak kategorisinde Açıköğretim Sistemi çevrimiçi destek alt kategorisi ve kaynaklar incelenmiştir.

Açıköğretim Sistemi kapsamında kayıtlı öğrenenler ve sistem hakkında bilgi almak isteyenler için destek hizmeti sunulmaktadır. Açıköğretim sisteminde öğrenim gören öğrenenlerin, öğrencilik hizmetleri hakkında merak ettikleri konulara çözüm getirmek amacıyla tasarlanmıştır. Sıkça sorulan sorular, canlı destek, soru sorma platformu gibi seçeneklerin sunulduğu sisteme ek olarak öğrenenlerin telefon ile ulaşabileceği etkileşim merkezi de bulunmaktadır (Tablo 8):

Tablo 8. <i>AÖS Destek Hizmetleri (AÖS Destek, 2018)</i>	
Sıkça Sorulan Sorular	Açıköğretim sistemi öğrenenleri ve adaylarının sorularına yanıt bulabileceği bir sistemdir. Sistem, sürekli eklenen sorular ve yanıtlarıyla güncel tutulmakta, videolu anlatımlar ile içerikler zenginleştirilmektedir.
Canlı destek	Hafta içi her gün 9:00-12:00 ve 14:00-17:00 saatleri arasında web sitesi üzerinden hizmet verilmektedir. Öğrenenler, sorularını yazılı olarak ilettikten sonra uzman destek ekibi soruları yanıtlamaktadır.
Soru Sorma	Destek hizmetleri kapsamında öğrenen, sıkça sorulan sorular bölümünde bulamadığı sorular için “Soru Sor” bölümünü kullanarak kendi sorusunu bir web sitesi aracılığıyla sorabilmektedir. Sorulara, AÖF Merkez Bürodaki Destek Hizmeti ekibiyle birlikte tüm AÖF Bürolarındaki personel yanıt vermektedir. Ticket Support System olarak bilinen kullanıcı destek takibinin yapıldığı sistemde, öğrenen sorusuna verilen yanıtların takibini yapabilmektedir.
Etkileşim Merkezi	Öğrenenlerin, eşzamanlı olarak telefon aracılığıyla hizmet aldıkları sistemdir. Mayıs 2016 tarihinden itibaren hafta içi ve hafta sonu olmak üzere 7/24 hizmet verilmektedir*.
	* Kaynak: https://www.anadolu.edu.tr/acikogretim/aof-haberler/acikogretim-sisteminde-724-cagri-merkezi-hizmeti-1462540886 , Erişim Tarihi: 24.04.2018

Belirtilen uygulamaların yanı sıra, sisteme kayıtlı engelli öğrenenlere yönelik sunulan ayrı bir destek sayfası da bulunmaktadır. Bu sayfada sistemle ilgili duyurular ve bilgilendirmeler yapılmakla birlikte, engelli öğrenenlere hafta için her gün bir saat canlı destek hizmeti sunulmaktadır (Engelsiz AÖF, 2018).

Açıköğretim sistemi verdiği destek hizmetleri ile öğrenenlerin önündeki tüm engelleri kaldırarak, onların sistemle ilgili tüm sorularına farklı kanallar aracılığıyla hizmet sunmaya çalışmaktadır. Bu sayede öğrenenlerin sisteme olan aidiyetlerinin de artması sağlanabilir.

Açıköğretim Sistemi’nde temel öğrenme materyali olarak kullanılan ders kitaplarının (AÖF Öğrenci Kılavuzu, 2017) yanı sıra Tablo 7’de verilen destek materyalleri sunulmaktadır. Öğrenenlere sunulan materyallerin özellikleri Tablo 9’da verilmiştir. Bu materyaller sayesinde

öğrenen kesintisiz öğrenme imkanına erişebilmektedir. Öğrenen, çevrimiçi ortamda sunulan materyallere çevrimiçi ortamda ulaşım kullanabilir, ayrıca materyalleri kendi cihazına kaydederek dilediği yer ve zamanda öğrenmesini gerçekleştirebilmektedir.

Tablo 9. <i>Açıköğretim Sistemi Ders Materyalleri</i>	
Ders kitabı (pdf)	Basılı olarak sunulan ders kitabının dijital olarak (PDF) sunulmaktadır. Öğrenen kitabına çevrimdışı erişim imkanı bulmaktadır. Ayrıca kitap üzerinde dilediği işaretlemeleri yaparak kendi öğrenmesini desteklemektedir.
Ünite metni (pdf)	Dijital ders kitabının, üniteler halinde bölünmüş biçimindedir.
Sesli kitap (Daisy, mp3)	Ders kitaplarının, seslendirilmiş biçimindedir. Daisy formatında seslendirilen kitaplar, ayrıca mp3 formatına çevrilerek sunulmaktadır.
Etkileşimli e-Kitap	Ders kitaplarına, etkileşim unsurları eklenerek oluşturulmaktadır.
Etkileşimli ders	Ders ile ilgili anlatımlara etkileşim unsurları eklenerek, özel bir yazılım ile üretilmektedir.
Ünite özeti (pdf)	Ders kitaplarında yer alan ünitelerin özet halindedir.
Ünite özet seslendirmesi (mp3)	Ünite özetlerinin seslendirilmiş halindedir.
Ünite anlatım videosu / Ünite özet videosu	Ünitelerin senaryolaştırılarak anlatılmasıdır.
Canlı ders	Eşzamanlı olarak sunulan ders anlatımlarıdır.
Ünite etkinlikleri (tartışma forumu)	Öğrenenlerin birbirleriyle ve dersin öğretim elemanı ile iletişim kurmasını sağlayan ortamlardır.
Sorularla öğrenelim	Ünite içeriklerinin soru-cevap şeklinde açık uçlu olarak hazırlanmış, indirilebilir materyaldir.
Çözümlü sorular	Ünite içerikleri ile ilgili soruların test biçiminde sunulması ve cevabına ilişkin çözümünün yer aldığı ve indirilebilir biçimde sunulan materyaldir.
Yaprak test (PDF)	Ünite ile ilgili sorulan soruların çoktan seçmeli test biçiminde, indirilebilir biçimde sunulmasıdır.
Alıştırılmalar	Ünite ile ilgili sorulan soruların çevrimiçi test biçiminde sunulmasıdır.
Deneme sınavları (PDF)	Dersin tamamına ilişkin sorulan soruların çoktan seçmeli test biçiminde ve indirilebilir olarak sunulmasıdır.
Deneme sınavları (Çevrimiçi)	Dersin tamamına ilişkin sorulan soruların çoktan seçmeli test biçiminde, çevrimiçi olarak sunulmasıdır.
Sınavda çıkmış sorular	Ders kitabının basım yılından sonraki dönemlere ait, sınavlarda çıkan sorulardır.

Sonuçlar ve Öneriler

Açık ve uzaktan esnek öğrenme çerçevesine ilişkin yapılan çalışmalarda esnek öğrenmenin farklı boyutlarda ele alınabileceği görülmektedir (Collis ve Moonen, 2002; Casey, ve Wilson, 2005; Khan, 2007). Esnek öğrenmenin uygulanmasında tüm boyutların veya bileşenlerin ele alınması çok gerçekçi bir yaklaşım değildir (Li ve Wrong; 2018). Chen (2013), esnekliğin her zaman iyi olmadığını ve esnekliğin, öğrenmeye yaklaşmanın bir yolu olduğunu belirtmektedir. Esnek öğrenmenin uygulanmasında önemli olan, bir kurumun hangi boyutlara ve hangi konulara odaklanacağına iyi karar vermesidir (Collis ve Moonen, 2002).

Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Sisteminin açık ve uzaktan esnek öğrenme çerçevesi bağlamında incelendiği çalışmada aşağıdaki sonuçlara ulaşılabılır:

Kurumsal açıdan: AÖS, sahip olduğu öğrenen sayısı, sunduğu olanaklar, sahip olduğu yapı itibariyle dünyada mega üniversiteler arasında yer almaktadır. Sunulan program çeşitliliği, farklı yabancı dilde programlar, ikinci üniversite programları ile farklı konularda öğrenenlere imkanlar sunulmaktadır. Ancak Yükseköğretim sisteminin gerekliliği olan programa giriş koşulları ve kontenjan sınırları sınırlılık olarak sayılabilir.

Teknolojik açıdan: AÖS’de öğrenenlere farklı ortamlarda ders materyalleri sunulmaktadır. Öğrenen dilediği ortandan, materyallerine erişebilirken çevrimiçi-çevrimdışı çalışabilmesi esneklik olarak ifade edilebilir. Ancak bazı ders materyallerinin ders çalışma platformunda masaüstü uygulamalarda sunulurken, mobil cihazlardaki uygulamaya eklenmemiş olması sınırlılık olarak sayılabilir.

Etik açıdan: Sosyal ve kültürel çeşitlilik, coğrafi çeşitlilik, öğrenci çeşitliliği, bilgiye erişilebilirlik, görgü kuralları ve hukuki konular bağlamında ele alındığında, AÖS öğrenenlere birçok fırsat sunmaktadır. Sistemde farklı özelliklere sahip, birçok öğrenen kayıtlıdır. Öğrenenlere, ders kitabının yanı sıra birçok öğrenme materyali sunulmaktadır.

Kaynak açıdan: AÖS, birçok farklı özellikte öğrenene sahiptir. Bu nedenle sunulan içerikler tek tip değil, fırsat eşitliği ilkesi gereğince farklı biçimlerde de sunulmaktadır. Örneğin, görme engelli öğrenenlerin yanı sıra dinleme yoluyla çalışan öğrenenler için ders kitaplarının seslendirilmesi, işitme engelli öğrenenler için videolarda altyazı bulunması vb. Ayrıca farklı kesimlere hitap edecek biçimde destek hizmetlerinin sunulması da esnekliğin güçlü yanlarındanır.

Bu çalışma Khan (2007)'ın açık ve uzaktan esnek öğrenme çerçevesi bağlamında, kurumsal, etik teknolojik ve kaynak kategorilerinde incelenmiştir. Gelecekte yapılacak çalışmalara ilişkin öneriler şu şekilde sıralanabilir:

- Açıköğretim Sistemi uygulamaları, Khan'ın açık ve uzaktan esnek öğrenme çerçevesindeki diğer kategoriler (pedagojik, arayüz, değerlendirme, yönetim) bağlamında incelenebilir.
- Türkiye'de açıköğretim ve uzaktan öğrenme hizmetleri sunan farklı kurumların uygulamaları açık ve uzaktan öğrenmede esneklik bağlamında incelenebilir.
- Yurt içi üniversitelerin yanı sıra yurt dışındaki açık ve uzaktan öğrenme alanındaki üniversitelerin incelenmesi, açık ve uzaktan öğrenmede esneklik çerçevesi kapsamında ele alınabilir.
- Alan uzmanları ile açık ve uzaktan esnek öğrenme ortamlarına ilişkin görüşmeler yapılarak, yapılan uygulamaların değerlendirilmesi sağlanabilir.
- Açıköğretim sistemi uygulamalarının değerlendirilmesinde, açıköğretim sistemindeki öğrenenlere yönelik çalışmalar yapılabilir.

Kaynakça

- Anadolum eKampus (2018). <https://ekampus.anadolu.edu.tr> Erişim Tarihi: 12.03.2018
- AÖF (2017). Anadolu Üniversitesi 2017 yılı İdare Faaliyet Raporu, https://www.anadolu.edu.tr/uploads/anadolu/ckfinder/web/files/2017_idare_faaliyet_raporu.pdf Erişim Tarihi: 17.03.2018
- AÖF (2018a). Açıköğretim Sistemi Türkiye Programları, <https://www.anadolu.edu.tr/acikogretim/turkiye-programlari> Erişim Tarihi: 17.03.2018
- AÖF (2018b), Açıköğretim Sistemi Yurtdışı Programları, <https://www.anadolu.edu.tr/acikogretim/yurtdisi-programlari> Erişim Tarihi: 17.03.2018
- AÖF (2018c), Nasıl Öğrenci Olabilirim?, <https://www.anadolu.edu.tr/acikogretim/nasil-ogrenci-olabilirim> Erişim Tarihi: 17.03.2018
- AÖF Öğrenci Kılavuzu (2017). 2017-2018 Öğretim Yılı Öğrenci Kılavuzu. https://www.anadolu.edu.tr/uploads/anadolu/files/aof_kilavuz/5aaa2a9fa15be.pdf Erişim Tarihi: 10.03.2018
- AÖS (2016), 2015-2016 Öğretim Yılı Bahar Dönemi Açıköğretim Sistemi Öğrenci Sayı Dağılımları, Nisan 2016. Eskişehir.
- AÖS (2018a), Açıköğretim Sistemi. <https://www.anadolu.edu.tr/acikogretim/acikogretimsistemi/acikogretim-sistemi-1> Erişim Tarihi: 10.04.2018
- AÖS (2018b), Fırsat Eşitliği Politikası. <https://www.anadolu.edu.tr/acikogretim/acikogretimsistemi/firsat-esitligi-politikasi> Erişim Tarihi:10.04.2018
- AÖS Destek (2018). *Açıköğretim Destek Hizmetleri*. <http://egazete.anadolu.edu.tr/kampus/36405/acikogretim-destek-hizmetleri-guncelleniyor> Erişim Tarihi: 24.04.2018
- Anadolu Üniversitesi (2018), *2017-2018 Öğretim Yılı Eylül Öğrenci Sayıları*. <https://www.anadolu.edu.tr/universitemiz/sayilarla-universitemiz/ogrenci-sayilari/2017-2018/eylul-2017> Erişim Tarihi: 10.04.2018
- Ayer, S., & Smith, C. (1998). Planning flexible learning to match the needs of consumers: a national survey. *Journal of Advanced Nursing*, 27(5), 1034-1047.
- Casey, J., & Wilson, P. (2005). A practical guide to providing flexible learning in further and higher education. *Quality Assurance Agency for Higher Education Scotland*, Glasgow. <http://www.enhancementthemes.ac.uk/pages/docdetail/docs/publications/a-practical->

- guide-to-providing-flexible-learning-in-further-and-higher-education Erişim tarihi: 19.03.2017.
- Chen, D. T. (2003). Uncovering the provisos behind flexible learning. *Educational Technology and Society*, 6(2), 25–30.
- Collis, B., & Moonen, J. (2002). Flexible learning in a digital world. *Open learning*, 17(3), 217-230.
- Demetriadis, S., & Pombortsis, A. (2007). E-lectures for flexible learning: A study on their learning efficiency. *Educational Technology & Society*, 10, 147–157.
- Engelsiz AÖF, 2018. <http://engelsizaof.anadolu.edu.tr/> Erişim Tarihi: 05.03.2018
- Kayıt Yenileme Kılavuzu (2017), *2017-2018 Güz Dönemi Kayıt Yenileme Kılavuzu*, <https://www.anadolu.edu.tr/universitemiz/sayilarla-universitemiz/ogrenci-sayilari/2017-2018/eylul-2017> Erişim Tarihi: 09.03.2018
- Kirkpatrick, D. (1997). Becoming flexible: Contested territory. *Studies in Continuing Education*, 19 (2), 160–173.
- Li, K. C., & Wong, B. Y. Y. (2018). Revisiting the Definitions and Implementation of Flexible Learning. *In Innovations in Open and Flexible Education* (pp. 3-13). Springer, Singapore.
- YÖK (2007), *Türkiye'nin Yükseköğretim Stratejisi*. http://www.yok.gov.tr/documents/10279/30217/yok_strateji_kitabi/27077070-cb13-4870-aba1-6742db37696b Erişim Tarihi: 05.03.2018

Yazar Hakkında

Öğr. Gör. Emel GÜLER

Emel Güler, lisans eğitimini Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Öğretmenliği bölümünde (2004), yüksek lisans eğitimini ise Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Uzaktan Eğitim Anabilim Dalı'nda (2008) tamamlamıştır. 2013 yılından itibaren Uzaktan Eğitim Anabilim Dalı'nda doktora öğrencisidir. Yazar, 2005-2011 yılları arasında Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı olarak bilişim teknolojileri öğretmeni, bilişim teknolojileri formatör öğretmeni ve bilişim teknolojileri eğitici formatör öğretmeni olarak görev yapmıştır. Emel Güler, 2011 yılından itibaren Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Uzaktan Öğretim bölümünde öğretim görevlisi olarak çalışmaktadır. Yazarın çalışma alanları arasında, mobil öğrenme,

oyunlaştırma, sosyal ağlar gibi konular yer almaktadır.

Posta adresi: Anadolu Üniversitesi, Açıköğretim Fakültesi, Öğrenme Teknolojileri Araştırma Geliştirme Birimi,

Yunusemre Kampüsü, Eskişehir, Türkiye 26470

Tel (İş): +90 222 335 05 80/ 2434

Eposta: emelgoksal@anadolu.edu.tr